

Riksrevisjonens undersøkelse av fagopplæring i bedrift

BAKGRUNN OG MÅL FOR UNDERSØKELSEN

At fag- og yrkesopplæringen har høy kvalitet, er avgjørende for å tilfredsstille arbeidslivets og samfunnets behov for dyktige fagarbeidere. Den skal også ivareta den enkeltes rett til en opplæring som er i samsvar med bestemmelsene i lov og forskrift. Tilbud om læreplass er viktig for muligheten til å gjennomføre fag- og yrkesopplæringen. God oppfølging fra myndighetenes side er viktig for å sikre at fagopplæringen i bedrift er i tråd med kravene i lov og forskrift.

Målet med undersøkelsen har vært å vurdere i hvilken grad det legges til rette for at ungdom med rett til videregående opplæring får en fagopplæring i bedrift av høy kvalitet. Undersøkelsen omfatter perioden 2006–2012.

Funn og anbefalinger

Mangel på læreplasser gir risiko for at mange ikke fullfører fagopplæringen

- I 2011 hadde 16 566 ungdommer med rett til videregående opplæring læreplass som førsteønske etter gjennomført skoledel av fag- og yrkesopplæringen. Samme år ble det godkjent 10 947 nye lærekontrakter.
- Riksrevisjonen ser positivt på at det i 2012 er inngått en samfunnskontrakt mellom myndighetene og partene i arbeidslivet om tiltak som skal øke antall godkjente lærekontrakter med 20 prosent fram til 2015.

Lærebedrifter og fylkeskommuner etterlever ikke opplæringslovas bestemmelser godt nok

- Flere fylkeskommuner har ikke gode nok systemer for vurdering av om lovkravene til fagopplæringen i bedrift oppfylles.
- Mange lærebedrifter har ikke internt system for kvalitetssikring eller intern plan for opplæringen. I en spørreundersøkelse oppgir 20 prosent av opplæringskontorene og 32 prosent av de enkeltstående lærebedriftene at de i 2011 ikke har gitt fylkeskommunene rapport om opplæringen.

Riksrevisjonen anbefaler Kunnskapsdepartementet å følge opp at fylkeskommunene oppfyller opplæringslovas bestemmelse om forsvarlig system – slik at etterlevelsen av regelverket for fag- og yrkesopplæring kan bli styrket.

Statlig oppfølging av fagopplæringen bør styrkes

- Fag- og yrkesopplæringen har ikke vært prioritert i nasjonale tilsyn i perioden 2006–2011. Fra fylkesmennenes side er det i denne perioden gjennomført ett egeninitiert tilsyn med fagopplæringen.
- Sentrale myndigheter har i begrenset grad systematisert kunnskap om fylkeskommunenes oppfølging og lærebedriftenes ivaretagelse av plikter etter lov og forskrift. Riksrevisjonen ser positivt på at det arbeides med å styrke styringsinformasjonen om fagopplæringen.
- Det er usikkert om læreplanene fungerer tilfredsstillende i alle fag. En spørreundersøkelse viser at 19 prosent av opplæringskontorene og 25 prosent av enkeltbedriftene opplever kompetansemålene som lite relevante for den praktiske opplæringen. Riksrevisjonen ser det som positivt at det i 2012 er etablert et nytt system for innhenting av erfaringer med bruk av læreplanene.

Riksrevisjonen anbefaler at Kunnskapsdepartementet vurderer forbedringstiltak fra statlig hold på fag- og yrkesopplæringsområdet, herunder å styrke tilsynsfunksjonen og arbeidet med læreplaner.

